

پانووو و پهری

ئەدەبیات فۆلکلۆر کوردی

کووکردنەوه و وانۆسی:

فەرهاد عەزەتی زاده

چاپه مهنی باخ نهی - کرماشان

ناسنامهٔ پرتووک

ناو پرتووک: پاتووره و پهری

توسهر: فهرهاد عزتی زاده

ویراشتهر: س. جههانفهررد «ژیاری»

روبه‌رگ: مه‌هین خودایاری

چاپه مهنی: باخ نهی - کرماشان

قهت: گیرفانی

نهبهت چاپ: چاپ یه‌کم - کرماشان ۱۳۸۹

شابک: ۷ - ۵۳ - ۲۶۹۹ - ۹۶۴ - ۹۷۸

پیرست

- پیشہ رووک ۵
- پاتوره و پہری ۱۳
- پاشہ رووک: س.ج «ژیبار» ۳۳

پیشه پرووک

در این سرزمین، بیشتر افراد با زبان شعر با همدیگر سخن می رانند. بر اساس کار و شیوه زندگی و منطقه جغرافیایی، خمیر مایه ها متفاوت است و متأثر از محیط ، اشعار با هم فرق دارند. پهلوان با شعر و آوای موسیقی، خود را به دشمن معرفی می کند و به میدان می رود و عاشق با(هوره) و ترانه به میعادگاه پای می گذارد. کشتگر و دامدار از باد و باران یاری می طلبند و با امید به

تمام شدن زمستانهای سخت و رسیدن بهاران پر آب و علف با زبان شعر به هم نوید روزهای بهتر را می دهند. داستان (پاتووره وپه‌ری) نیز شرح و مسیر خاص خود را طی می کند و جدا از روند و سیر ماجراها و رخدادهای این ولایت نمی باشد. داستان پاتوره و پری را کردان با زبان نی بیان می کرده اند. داستان (شیرین و فرهاد) و منظومه زیبای (صنم‌گل) و (لیلی و مجنون) و (یوسف زلیخا) و (بهرام و گلندام) و (بیژن و منیژه) را به آواز حزین (هوره) و نوای تنبور می خوانده اند و در مرگ فرهاد به عزا می نشستند. به باور آنان فرهاد از ایل کلهر است و این نام نمی تواند چینی باشد، زیرا (فره‌هات) نامی بر گرفته از زبان کردی می باشد و معنی و مفهوم دیگری دارد. در مناطق کرد نشین اینگونه نامگذاری به رسمی دیرینه تبدیل شده و شخصی را که مدتی در جایی دیگر و در مکانی غیر

از محل تولدش زندگي کرده باشد، به آن نام صدا می‌زنند. هم اکنون صدها نفر در استان کرمانشان، به عراقی یا به عرب معروف می‌باشند. اما از ایلات و عشایر کرمانشانی هستند. شاید در آن زمان هر جای دوری را چین و ماچین می‌گفته‌اند. در کوهستانهای زیبای کرمانشان و در گیلان کلهرنشین صدای (ته‌تگه و ته‌تان) تنها در نفیر نی‌گوش را نوازش می‌داده و داستان این دو دل‌داده رو به فراموشی نهاده بود. در کودکی این نغمه را از چوپانان در منطقه گرمسیر (پان‌خوه‌شاو) نزدیک شهر سومار شنیده و حتی شیوه نواختن آهنگ آن را به خاطر سپردم. در آن زمان دسترسی به وسایل سرگرم‌کننده امروزی مقدور نبود و داستان سرایی و شاهنامه‌کردی خوانی، هنر روز ایلات و عشایر و حتی مردم شهر بود. شبهای زیادی را با خواندن نبرد فرامرز و بهمن‌شاه به صبح رسانده و زنان

گریه و شیون سر داده و کودکان غمگین سر بر بالین و اشک در چشم در مرگ فرامرزیل به سوگ می نشستند. داستان کلاغ و حرکت باد و جنبش سییل فرامرزیل، چون مثلی در میان کردان نقل می گردد. به باور این مردم، زال، پدر رستم دارای عمر طولانی بوده است و در زمان مرگ او پرنده تیز بالی شبها بر فراز مناطق پرواز می کرده و خبر درگذشت زال را به گوش می رسانده است. گروهی از پیران کهنسال مدعی هستند که صدای این پرنده را شنیده اند و پرنده پرواز کنان فریاد می زده است: «زال زهر مردا!». اکنون در این نوشته کوتاه جای آن نیست و گرنه شرح داستانهای شاهنامه در ادبیات کردی که متفاوت با شاهنامه فردوسی بزرگ می باشد، نیازمند کاوشهای دیگر است. تفاوت چشمگیر شاهنامه کردی و شاهنامه فردوسی در تعداد پهلوانانی است که در اثر بزرگ فردوسی نامی از

آنان به چشم نمی خورد. بدرستی باید ادعا کرد که جغرافیای جنگها ونبرد های رستم بی شباهت با سرزمین افسانه ای ما نمی باشد. در نزدیکی شهر اسلام آباد غرب روستا و دهستانی وجود دارد به نام (چیاچه‌نگه) که مردم، این محل را مکان جنگ فرامرز و بهمن شاه می دانند. (زواره کوه) را نامی بجای مانده از (زواره) برادر رستم می دانند که در حد فاصل اسلام آباد غرب و بخش گواور قرار گرفته است. در پایین دست روستای (پاتاق) در جاده شهر کوند به سرپل ذهاب، (چاه بیژن) وجود دارد و در جوار بیستون، دشت (سمنگان) خود را می نمایند و همه جا به مکانهایی به نام (سرخه) بر می خوریم. بدون شک می توان به شباهت (روان دوز) و (روئین دژ) استناد کرد و ساده و بی تفاوت از کنار آن نگذشت. در فاصله گیلانغرب و قصر شیرین روستایی به نام (تورانیان) به یادگار مانده

است. به باور گروهی از پژوهشگران، داستان پهلوانان کرماشانی و خویشتن را پهلوان پنداشتن در ذهن کرماشانیان، نیازمند تعمق بیشتر است و نباید چون یک لطیفه آن را شنید و گذر کرد. چه بسا این تفکر یادگار باستان است و در خاطره ملت ماندگار مانده است. بی دریغ شباهت نامها در شاهنامه و در جغرافیای مردمان کرد نشین نیازمند آن است که از سطح به عمق آمد و قدری درنگ نمود. نقل داستانهای عاشقانه و سفرهای بهرام گور و گلندام چینی و شیرین ارمن و زلیخای مصری به آوای (هوره) در تمام استان خوانده می شود. در همه جا رد پای شیرین و خسرو وجود دارد و صدای تیشه فرهاد به گوش می رسد و تنه تنومند (شبدین) در (تاق وه سان) خود را می نمایاند. داستانهای رزمی و بزمی در این سامان از قدمتی طولانی بر خوردارند و در کنار هم در مجالس و محافل خوانده و در

غوغا و کوچ ایل ردی بر جای نهاده اند. پاتوره وپری یا (ته تگه و ته تان) کمتر به سخن یا شعر در آمده است و بیشتر یک ترانه و آهنگ نی است. چوپانان این ترانه را با نام (ته تگه و ته تان) با نوای نی اجرا می کرده اند. در بین اسطوره و داستانهای عاشقانه کردی، تنها این دو دل داده (پاتووره و په‌ری) به وصال هم می رسند. اکنون این حکایت را به نثر کردی کلهری می نویسم تا صدای ساز پاتووره در کوههای زاگرس بیچد و همگان را مسحور کند و بدانند که عشق و موسیقی و حماسه و رزم و بزم، چون شیر و شکر با جان کردان در هم تنیده اند.

فرهاد عزتی‌زاده

پاتووره و پهري

پيشه نان وه تنه :

پاتوره جوان بالابهرز و خواهش نه ناميگ
له ولات كوردنشين بقه. له رووژان رووژي له
ري ره وهن ئيل، له ركه ئي باريك ژيرده روه ني
هه ول و كووچ ئيل له جميان بق. پاتوره
كه وان له شان و بغده له سه رقه ئي له مينه ي
كه و و سووسگ، له كووچ جياوه بقود.

شہ کت و میهنیٰ له بان سان به رزی
 دانیشتود. ئیل ره و هنی و هره و گهرمه سیئر
 چی! له و هینه سووار نوواکیشی رکاو دا له
 ئه سپ و له کوه هاته و بان. له ژیر گولوه نی
 سواری، دو چه و که ژال! پاتووره له جی خوهی
 هیژ دا. پاتووره وهت:

- مه نزل خه یر باوانه گهم!

په ری جواو دا:

- وه بان چه و!

چمانی مه ونجی له گهرما - یا ولاتی له
 سه رما - چنگ کوتا له گیان پاتووره!
 له رزه پکیانی ئازای گیانی داگرت و دل له
 ده رونی نه من.

پاتووره له وەر خوہیہ و وەت:

- یه جن بق یا پهری! خه و بق یا خه یال؟

کووچ له ناو هاوار و بگر بگر دهنگ پیایل
ئیل و هه یچه ئی گه مال هیل له ئایه مهیل نه ناس
له چه و ئاویا بق. پاتووره له بان سانینگ
نیشت و نیشت تا لیلی شهوار ولات داپوشا.

پاتووره له شوون ئیل ره وهنی، مه نزل و ه
مه نزل چی! باوگ پهری - گه ورا مالینگ له
ولات که لرنشین بق. هه وارگه^۱ له پاتاو^۲ کوهی

^۱ - hewarge هه وارگه، میلکانجی تاوسانان.

^۲ - pataw پامان، داوان.

قه لاجه و زمگه^۱ له ژیریهن گهرمه سیږ - له
مه رز خانه قین، قورخ و میلکان و قلاپه چیه^۲
داشت.

دهم له دهم قسیه هات و چی:

- پهری ته نیا دۆه ته!

- پهری منیده ئه سک رق قاوه سینى!

- ئاو خوهی له بن ملیه و دیاره!

- ناو نازاری پهری ته تانه، ته تگه و
ته تان!

^۱ - zimige میلکان جی زمسانان.

^۲ - qilpeçiyê زمسان جیگ ئرا رییهن له ناوتوهی
دهروه نه یل.

پاتووره زلف له ژیر له چگ پووشان، ساق
به‌ن‌پیچ کرد و فهره‌جی پووشا. نیمه‌رووانی
له ده‌رمال باوگ په‌ری ده‌نگ هه‌لاورد:

- خاوون مال!

پیاځی بالابه‌رز وهرن پووزی^۱ له سییه‌مال
هاته و ده‌یشت. له و په‌ر سییه‌مالا ده‌نگ
سه‌گیاس هیز گرت. مرداره‌یل له بوو و له
ده‌نگ نایه‌م نه‌ناس خوه‌یان ئرا هه‌لامات

^۱ - weren pûz لاناوه له که‌سێ ک لوتی چق پووز

وه‌رن بوو.

^۲ - mirdar لاناوه له سه‌گ و توتگ.

گورجه و کردن. پاتووره له بیژ چه و دهسهئ
نقرهژن بغدهئ په پ شال پیای دی.

- سلام خاوهن مال!

- ئەله یک وه بان چه و براگه م!

پیای بالابه رز دهس دا وه وهرمالا و هه ر
دو پیای چینه دیواخان. پاتووره فهرجی له
وهه دراورد. تهک دا له چیت ته په که و!
ساراژنی له بان سینئ چای هاورد. گپئ
نه کیشا، نان گه رم و یهئ دهوری رۆن له بان
مه ژمهئ مسی نا وهه دهس هه ر دو پیای.

^۱ - çîti tepek جوورئ چیته ک ته رگه گهئ وه به ن
ره نگامه به نیچ بۆه و زوورم ئرا ناوه دیواخان و لاژنان
به نهئ کار.

پاتووره له هەر دەسانی وەت:

- له ئیڵ تووریامه و له برایلم جیاوه
بۆمه، بئى ماوام! نیه زانم زمسان چۆ بووه مه و
سهرا!

پاتووره وەت و وەت تا دوکووتشه وار.
ئاخری پیاى قه بوول کرد پاتووره بووده دقا
شوان^۱ نانه له می^۲.

^۱ - düaşiwan شوانی ک فه زمان له سه رشوانه گه ئی

به ئید.

^۲ - nanelem که سهی ک ئرا نان زگی کار بکه ئید.

ههفت سال چق واهات و چئ! پاتووره بق
 وه سهرشوان. ههر رووژ پاتووره له دقر و له
 نزیک، له کۆه و سه‌رپه‌چیه، بلوور ژه‌نی و
 په‌ری وه تلقه‌تلق مه‌شکه، جوواو دا. باوگ
 په‌ری رازی وه شقودان نه‌ق. خوازمنیکه‌ر
 پاتووره ئاو له کۆزه‌ئ باوان په‌ری وه چای
 نه‌یشت^۱. تا رووژئ له رووژان باوگ په‌ری
 شه‌رتئ نا:

- پاتووره چل رووژ رییه‌نه‌گه بوویده
 له‌وه‌ر! ئە‌گه‌ر چاروه‌ز^۲ نئیری نوواکیش رییه‌ن

^۱ - ئیدیوومیگه، لاناوه له مائی ک فره خوازمنیکه‌ر

بی‌اشتوو.

^۲ - çarwez جوورئ په‌رده‌س ک ناوبه‌نان گیانه‌وه‌ره‌یل

داپووشئ.

بق وه ئه‌نازه‌ئ گولوه‌نی سه‌ر ته‌تان، جوواو
به‌ئ دهم وه خوازمی!

پاتووره کالاش هه‌لکیشا و پووزه‌وان^۱
به‌سا و که‌ره‌ک^۲ و کوله‌بال^۳ داپووشا. تووشی
به‌سا له قه‌ئ و هه‌ئ کرد له رییه‌ن. رییه‌ن
وه‌ره و کوه‌یل سه‌سه‌وز و ئه‌نه‌خوورد
داجمیا. پاتووره به‌له‌یه و زانای کۆه و که‌ش
و که‌لوه‌زهیلق بق و ماوای شکار خاس ناسی.

^۱ - püzewan جوورئ ده‌سچن له خورییه ک ساقه پی
پیچن.

^۲ - kerek جوورئ له‌باسه ک له وه‌رگن درسی کرید و
زوورم له زمسان وه کار گیریه‌ید.

^۳ - külebal جوورئ که‌ره‌ک بالداره.

دوولہیل له وه پ و پالہیل بیم^۱! نساړ و
 خوره تاو... زانس ئاو ها له کوو؟ به ره قه چال
 ها کوو! ریهن له وریا و له دوول تیقبال^۲
 دان. بزنی دهس هه لّخس له پرچ دار و میه
 ئاره ما^۳ کرد. قاره ئی وهرک و کوورپه ساوا
 دهرهون دهرهون چی. هه رگولّی خاس بق
 سه رگولّ هن نیری بق. پاتووره چه پگ چه پگ
 گولّ چنی و نیّری دهسه لّین^۴ له شوون
 پاتووره گل خوارد. شه که یل^۵ ما قنجگانی

^۱ - bîm وه زهق و زاری ئۆشن ک له وه پ و قورخی ئرا
 پهس و پوولّه خاس بوود.

^۲ - tîqi bal ته لواش که فتن، په خشه و بقن: پراکندگی.

^۳ - arema مېرجیت وهرجه زاین پهس و بزنی.

^۴ - deselên دهسه لّین، وه پهس ئۆشن ک ئادهتی

دریاۆده و دهسه و چشت خواردن.

^۵ - şek پهس دو ساله ئی ک توائ پا وه نوو بزاید.

کردن. دہروہن لہ ئاو تووقیاقد و نرکہئ ئاو
 گپئ قست نہق. قومہچالک^۱ پر ئاو بق و
 شوانخہلہتنہ لہ دہور ریہن گاجار ہہلسا و
 گاجار دق لہقان. پاتوورہ گاجار دلّ تہنگ بق
 و ژان گہوراینگ چما ہوورُ خواوا بانُ سینگی
 گرت. لہو دہما بلوور ژہنی:

- سووار سووار ... زریہہو^۲ ...

دہنگ بلوور ولّات وہ ولّات چئ و شہو وہ
 نہرمہنہرم ولّات داپووشا. ہہر شہوہکیان
 ہلم لہ زہقا ہیّز گرت و دارہیل بہرق

۱ - qumeçalik گومہچالک، چالّ بقچگ ک لہ واراناو

پر بوود.

۲ - ناو دو گلہ لہ تہرزہیل بلوور.

قورووژە^۱ و كەپرگ^۲ گرتن. پەلوهچەيل دار^۰
 وەن سوورەو بۆن. ئەرژن و تاق^۳ و كەيكوو^۴
 لە خەوا هاتن و بلالۆك ئووردى كيشا و
 ئەنجير چنگ كوتا لە سان. واشە^۵ و
 ئاگرملۆچ^۶ لە بان سەر ريبەن گل خوارد.
 قپەئى دەنۆك دارسمەك^۷ مەنزل^۷ وە مەنزل^۷
 چى. لە دۆر دۆر هەر شەوەكيان دەنگ

۱ - qurûje قولچووخ: جوانە

۲ - kepirg كولىك، شكوفە

۳ - tai تاوى، جوورئى دارە ك بەرئى لە وائى زەيتوون
 گرىئى لە لائى مەردميش بماركە.

۴ - keÿkû جوورئى دارە ك نەزووكە و بەر نيهگرئى

۵ - waşe جوورى بالدار شكاريبە.

۶ - agirmelüç جوورئى مەلەوەر وە ئەنازەئى

مەلۆچگىگە و زوورم لە سراو سەحنە لىن هەس و زەن
 مەلۆس

۷ - darsimek دارسمنەك: داركوب.

که‌پوو^۱ هات و شاقه‌شاق و گاره‌گار^۲ دهنگ
 که‌و. واشه له‌ئې کاو^۳ نیشته و ئه‌و کاو. دهنگ
 زهنگ مل^۴ په‌س گاجار به‌رز و گاجار نیشته‌و.
 هه‌ر مه‌لې ساز خوه‌ئې ژه‌نی و هه‌ر گو‌لې
 چووپی خوه‌ئې کیشا. تیه‌لگ^۵ و وه‌نگی^۶ و
 سټوره‌ویننه^۶ له‌ پائې کوچک سه‌وز بتون و
 خارچگ شان دا وه‌ خاکا. هزار خه‌وه‌رکه‌ر

۱ - kepû جوورئې مه‌له‌ که‌ له‌ وه‌رز وه‌هاران (که‌پوو) که‌ئید.

۲ - gare gar دهنگ خوه‌ش که‌و

۳ - kaw به‌رزایی کټه

۴ - tyelig جوورئې گیائې تاله‌.

۵ - wenigî بته‌یگه‌ که‌ له‌ وه‌رز وه‌هاران له‌ کټه‌سانه‌یل
 زاگرو‌س ره‌وز که‌ئید و ساقه‌گه‌ئې خوارده‌مه‌نییه‌.

۶ - siere wêne سټوره‌رانه‌، سټوره‌رنگ، جوورئې سیره
 که‌ له‌ کټه‌ ره‌وز سه‌وز که‌ئید.

وههار مل راسه و کردن و له دۆر دۆر
 داله گیژان^۱ بق. دنیا سهوز سهوز بق و
 پاتووره چمانی له بان ئه ور و ته مه گانا
 گاتیا. شه و وهل دهنگ رووی ژان کردیا هات و
 گژهی و له شه و پرچ دارهیل شانئ کرد.
 ئاگر شه و له وه رمائی^۲ ئشکهفت زووان
 وه شان. ریهن خهفت و دهنگ ئاواشه له
 ولات برپیا. پاتووره نوورپسه شه و، ئاسمان له
 هزار دوول ئه نه خورد گه وراتر بق. مانگ مال
 پهنجستون ئاسمان بق و مه له یل ره وهن بال
 وه شانن و پرمهئ بزنه یل و دهنگ قاوش
 ریهن گووش ولات پر کردۆد.

^۱ - dale gîjan گژ خواردن دال وه مل له ش گیانه وه

مردگا

^۲ - werma وه ره یوان ئشکهفت.

رووژ چلم - ته‌ریه‌ئێ کۆه‌سان ده‌ور
پاتووره گرت. دنیا ئێرا پاتووره بقو وه سوو
ده‌رزیه‌ئێگ^۱. پاتووره که‌فته وه‌رگرده‌ئێ
ئه‌سه‌پ. پاتووره تواس بوای! تواس چق
ئاساره داچوو‌پیه‌ئێ. بعه‌ده له‌ په‌ر شال
بکیشه‌ئێ. تواس چوو‌ه‌ل‌گرید و بووسه‌ئێ.
زانس وه‌خت هیه‌سه‌ و ئاقله‌ئێ، وه‌ت:

- برایه‌یل مرادیه‌گ دێرم!

سه‌رده‌زه وه‌ت: «مرادت چوو‌ه‌سه‌؟»

^۱ - sū derzî ئیدیه‌وومیه‌گه له‌ زووان کوردی وه‌ مانای
ته‌نگی و تفتی.

پاتووره وهت: «م ک زانم مرم، بیلنهم
بلووریگ بژهنم!»

سه رته رییه وهت:

- ده سی بکه نه و تا ئه وقه ره بلوور بژهنی
تا گیانی له تک لوتیییه و ده رچوو!

پاتووره نهی گرتیه ده سه و، نوورپسه
هاواری و ده یشته، سییه مال هیل وهر و پشت،
دۆد نان نیمه روو له قوچیل^۱ و که وتره ی
مال هیل بی گیان و بی هاز وهره و ئاسمان چی.
په ری له ناو که ل دُ سیه مال تال و میتاو^۲

^۱ - qûçîl چمک باننن سیه مال.

^۲ - tal û mîtal تاوین بهن مق و خوری، تال و میتاو.

کرد. وا دا له چین داوان په‌ری. پاتووره
هناس کیشا و پف کرد له نه‌ئ:

- ته‌تگه‌وته‌تان
- له‌ناو‌که‌لان
- به‌ن‌وا‌ده‌ران
- به‌ن‌هه‌لکه‌ران
- ته‌ل‌بردن
- به‌ل‌بردن
- ری‌هن‌با‌وو‌گد‌خارت‌کردن
- چ‌وار‌وه‌ز‌وه‌ج‌گ‌روه‌ز‌کردن
-

پاتووره بلوور ژهنی و دزه‌یل چق‌سان
سه‌روه‌ری جم‌نه‌خواردن. په‌ری ده‌نگ بلوور

پاتووره ژنهفت، دهنگ بلوور دهنگ هاوار بق،
جما هزار پیای له چگ خردان و هاوار کردن!
په ری رق وهره و باوان هاوار کرد...

دهور دزهیل و شوان و رییهن چق
قهله په نهجی کلگ چاتمه دریا.

پاتووره بلوور ژهنی و له ناو هورمان
خوهی هاتوده گوما و دهنگ بگر و بکوش
هر ناوردهی نه وخوهی.

گہورایل نئیل و شاتہیل ہاتن، سہر نییری
نوواکیش برپا. چاروہز و گولہونی سہرتہ تان
یہئ ئہ ناز بقون!

ہہفت شہو ہہفت رووژ چووپی کیشیا.
ہہئ چپ ہہئ چپ و شاقہئ خہنہئ
نازارہیل ولات وہ ولات چئ.

مەردمان ئۆشن:

- مەر سال وە ھار - وەختی یەخەیل ئاو بوون
 و کە یکوو گول دەئی، دەمی کە کەلە وەن^۱ چەقی و
 چالە چۆزە^۲ سلّم زەق شکنی، دەمی کە گل و ئاو
 ئاشق بوون، مەفت شەو پیەلپەئی، تا روژ مەلای
 دەنگ سمکوو دو سوار تیەئ و مەل رەو نینگ لە تە
 مام شەو بال وە شنی و دەنگ بلوور پاتوورە
 تیەری.

^۱ - kele wen جووری دار وەن پلینتەرە
^۲ - çalçüze زەوز یەجارە چەن کەنگر لە یەئ چال

پاشه پرووك

بيگومان كار كردن له سه رُ په خشان،
بنه مای بته ويگه ئرا دهوله مهن كردن هر
زوانی، چون وه پاسی له ئی ده مه ك فره له
زوانه یل و زارواهی ك نه نوسیانه، خه تهر
له ناو چینیان فره س و هره شه ئی فره یگ
ها له سه رییان! به لام بایس ئی خال فره
گرانه له وهر چه و بگرمین ك چون نوای ئی

قه‌یرانه بگریه‌ئ؟ ... گاهس خاسترین ریکار
 نۆسان و پرستیش دان وه ئه و زوانه بوو یا
 خاستر یه سه ک بۆشیم ئه و که سانه یله ک
 خه‌ریکن پی نۆسن، خاستر زووان و
 ئه‌ده بیاته‌گه بناسن نه ک نۆسان بی‌وه لیفه‌ت
 و سه‌سه‌رییگ ک خوه‌ئ بووده مدووم
 پاشکه‌فتن و هه‌نه‌ک کردن؛ هه‌رله‌یوا زانست
 له سه‌ر ئه‌ده بیات ویه‌رده و ئمپوو دخوازی و
 کار کردن زانستی بایسه. گاهس ئیسه
 ده‌رپه‌ت خاسیگ قومیاود ئرا ناوچه‌یل ئیلام
 و کرماشان و خانه‌قین، وه‌ئ بوونه‌وه ک
 هیمانی فره له ئه‌ده بیات ده‌مه‌کی ئی
 پارێزگه‌یله پارزیانه و له ویره‌وه نه‌چیینه.
 ئمپوو له‌ئ دو پارێزگه دوینیم ک به‌ره‌م و

ده ساوويل فرهئ هاتييه سه دهر و
 پرتووكخانهئ نه ته وهيي رووژ وه رووژ پسائ
 ده وله مه نتره و بوو ك يه خوهئ جى شانازييه
 و هه نكاويگه وره و پيشكه فتن و پيش چين...

پاتووره و پهري / چيرووك فولكلور
 كورد ييگه ك گاهس وه دريژايي ديرووك
 كوردا نسل وه نسل دوواژه وه بتون و له
 ناو ئاخيووهره يل ئى زوانه وهرزه و خواردود.
 ئى چيرووكه له زورم ناوچه كوردنشينه گان
 و له هه ر ده قهرئ وه تووزئ گوورانكار ييه و
 وه تريايه. به لام له ناوچهئ گيه لان سه ر وه
 پاريزگهئ كرماشان گاهس بوشيم ك فره تر
 پاريزايه و ده ژتر مائه. هنائ ئيسفائ وه
 ناوه پووك ئى چيرووكا گريم فره جار وه ئى

باوه په ره سيم ك گه ها بئوش ئى چيرووكه
 هر له نه و ناوچه ژياؤد. ئيسه ئيمه فره له
 سهر ديرووك و بئوشى ورده و نيه بومن و
 ئيسفائى خيرا گريمه ناوه پرووك ئى چيرووكا.
 پاتووره و په رى، دو دلدارن ك وهك تمام
 چيرووكه يل دلداريى ك له دنيا پيش هاتييه.
 پاتووره ليكه كورپگه ك مه يلى چووده و سهر
 ته نكه دوت خودارپه يشته ئى وه ناو په رى ك
 دوت كه بخودا و سهرسان نه و ولا ته سه.
 هنائى تماشائى ناوه پرووك چيرووكه گه كه يم
 دوينيم ك نزيكايه تى فره ئى دي رى وهل
 ئوستووره و چيرووك شرين و فه رهاد، مه م و
 زين، هه سوو و نازه و...ا واته ده سپيكردن
 ئى چيرووكه يل دلدارييه و ته نانه ت تا

ئەوجیانیښ یه‌جورە؛ بەلام هئای ره‌سیمه
 په‌رتخ و کۆتایی پاتووره و په‌ری، ئەو
 دەمه‌سه له جیاوازی و پایانبه‌ندی
 درپه‌سیمنه‌و ک وه‌کوو چیرووکه‌یل دل‌داری‌تر
 نییه و ئی دو دل‌داره له شوون ته‌قه‌لا و
 تیکووشان فره‌یگ وه یه‌ک په‌سن. هه‌ر ئی
 پایانبه‌ندی‌شه بووده مدووم جیاوازی و ه‌گه‌رد
 چیرووکه‌یل ترا...

کووکه‌ر ئی چیرووکه تیکووشان فره‌یگ له
 سه‌ر ئەده‌بیات و فۆلکلۆر ئی ولاته داشتییە
 و یه‌کێ له ده‌ساوه‌یلی ئی به‌ره‌مه‌سه‌ک
 چۆ چیرووک ئم‌پروویگ له سه‌ری خاس
 ورده‌و بۆه بەلام بایس بۆشیم ک ئی به‌رپزه
 سه‌ر له‌نو نو‌س‌سه‌ی و له باوه‌ت په‌خشان

و رسته وه فره چروپرترئيه و كردييه و
 ئيديووم و مه سلّه تەيل فره رەنگينئى له ناو
 ئى پەخشانه وه كار گرتئيه. ئەلبەت
 وانۆسى ئى چيرووكه وه گورەئى زاراوئى
 يەكگرتووى كوردى نەنۆسيايە، وهئى بوونە وه
 ك فۆلكلۆره و نياز نيه له باووت زووانيه وه
 گوورپانكارى فره يگ بائده سەرئيا. وه همئى
 يەگ وەر دەنگەيل هەنين و هيژا كه لکه لئى
 وەرگرتۆن.

س. جه هانفەرد

كرماشان — پايز ۸۹

nasnameyê pirtûk

Bawet: edebyati folklori kurdî

Kûkirdinewe û wanüsî: ferhad izetî zade

Wêraşter : s.c. jiyar

Ruberg: mehîn xudayarî

Hejmar: ١٠٠٠

Çapemenî: baxi ney. Kirmaşan

Qet : gîrfanî

Çapi yekim: kirmaşan ٢٠١١ zayinî

ê pirtûk le ser erki Weşanxaneyê baxi ney
hatiyese çapkirdin

Patûre û perî

Kûkirdinewe û wanûîn:

Ferhad izetîzade

Wêraşter:

S. jiyar cehanferd